

קָבֵץ

תּוֹךְ הַנֶּחֱל

הַבּוֹרִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים, מְעוֹרְרִים מְעוֹרְרִים וּמְחַזְקִים, אֲשֶׁר מִתּוֹךְ הַנֶּחֱל נוֹבֵעַ מְקוֹר הַקְּמָה נוֹבְעִים,
לְהַחְיֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי וּמְשֻׁם וְשָׁקוּן הַעֲדָרִים, לְהַתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא בְּכָל דְרָגָה שִׁיחִי וְנִמְצָאִים

בְּעֵנְיָן הַרְבֵּה הַמִּתְבָּאָה בְּפָנֵי הַתְּלַמִּיד – לְקוֹשֵׁי מוֹחְבֵּרֵי חֶלֶק א' סִימָן רל
וּבְעֵנְיָן קְבֻלַּת הַתּוֹכָה עַל יְדֵי עֲזוֹת – לְקוֹשֵׁי מוֹחְבֵּרֵי חֶלֶק א' סִימָן קמז

*

אֲשֶׁר נֶאֱמָרוּ בְּשִׁלְחַן הַטְּהוֹר לְשׁ
מָרְן מוֹחְבֵּרֵי א"ש שְׁלִיט"א
בְּקַעֲדוֹת שֶׁל שַׁבַּת קֹדֶשׁ פְּרֻשַׁת בַּמִּדְבָּר – תש"ע

יְדַבֵּר מְעַנְּן הַפֶּרֶת הַרְבֵּה בְּפָנֵי הַתְּלַמִּיד וּבְאִזְרוֹ, וּמַעֲלֵת הַעֲזוֹת דְּקֹדֶשׁה שְׁעַל יְדֵי זֶה זוֹכִים לְתוֹכָה.

יָבֵא לְאוֹר
עֶרֶב שַׁבַּת קֹדֶשׁ פְּרֻשַׁת בַּמִּדְבָּר – תשע"ג

עַל יְדֵי תְלַמִּידֵי מוֹתִיבֵתָא הִיכַל הַקֹּדֶשׁ
הַסִּידֵי בְּרֶסֶלֶב
עִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבִי"א

מאמר

ואלה תולדות אהרן ומשה

ליל שבת קדש פּרשת במדבר ח'תש"ע

בליל שבת קדש, בסעודה ראשונה דבר מוֹתְרָא"ש נ"י דבורים נוראים ונפלאים מאד, על פי דברי רבנו ז"ל בלקוטי מוֹתְרָא"ש חלק א' סימן ר"ל, המדבר מפני הרב, המתראה בפני התלמיד, עין שם.

אפשר להביר בפנים של התלמיד מי הוא הרבי

פתח ואמר מוֹתְרָא"ש נ"י, רבנו ז"ל אומר: דע מי שיש לו עינים לראות יכול לראות ולהביר בפנים של התלמיד מי הוא רבו, ובלבד שראה רבו פעם אחת, כי (קהלת ח): "חכמת אדם תאיר פניו". נמצא, בשחתלמיד מקבל חכמת רבו הוא מקבל פניו, ובשביל זה צריך להסתכל בפני רבו בשעה שמקבל חכמתו, כמו שכתוב (ישעיהו ז): "דחיו עיניך רואות את מוריה", כי החכמה הוא בפנים בני"ל, ועל כן בשמסתכל בפני התלמיד יכול לידע מי הוא רבו בני"ל; עד כאן לשון רבנו ז"ל.

מקבל פניו – מקבל פנימיותו!

והסביר מזה"ר א"ש נ"י, כי הנה תלמיד אמתני, שמקבל פני רבו בהשתוקקות וכסופים אמתיים, הוא מקבל פניו ממש, הינו פנימיות נפשו, וזה נחקק בקרבו ובפניו עד שיכולים להפיר בפניו פני רבו ממש, כי החכמה של הרב בוקעת ומאירה על פניו, וכמו שכתוב (קהלת ח): "חכמת אדם תאיר פניו". וכשהתלמיד מקבל מרבו חכמתו, וגם מסתכל בו בשעת מעשה, אזי נחקקות בתלמיד פניו הקדושות של רבו, ואז כלם יכולים להפיר את פני הרב על פני תלמידו, ועל כן אומר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן סט): 'מי שאוהב את הצדיק, צריך לשמר את הצדיק, שלא יצא עליו שם רע'. כי הצדיק מתראה בפני תלמידו ממש, ואם לא יתנהג תלמידו בשורה – יצא שם רע על הצדיק בעצמו, חם ושלום, וכן להפך, כשהתלמיד מתנהג יפה וכשורה, אזי מתקדש שם רבו על ידו, כי מסתכלים על התלמיד כמו על הרב, ופניו מתראות בו ממש.

אצל רבי אמתני מאיר אור ואצל מפרסם של שקר וכו'

והנה כל זה מדבר ברבי וצדיק אמתני, שחכמת אלקות מאירה על פניו, ולכן אפשר לתלמידיו לקבל בתוכם פניו הקדושות, וגם פניהם

תִּתְאַרְנָה בְּאֹר פְּנֵי רַבִּם, אֲבָל רַבִּי וּמִפְרָסִם שֶׁל שְׁקָר, אֲשֶׁר לְמוֹדוֹ מִמּוֹתְרוֹת, וְאִינּוֹ יוֹדֵעַ לְהִנְחִיג אֶת עַצְמוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאִינּוֹ יוֹדֵעַ לְהִנְחִיג אֶת אֲחֵרִים (לְקוּטֵי מוֹחְרֵי חֶלֶק א' סִימָן סא), בְּנִדְאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְתַלְמִידָיו לְקַבֵּל אֹר פְּנֵיו, כִּי אֵין לוֹ אֹר פְּנִים כָּלל, וְאִדְרָבָה בְּנֵי אָדָם הַמְקַרְבִּים אֲלֵיהֶם נִשְׁאָרִים בְּחֹשֶׁךְ גָּדוֹל, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוֹ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹחְרֵי חֶלֶק א' סִימָן קיא): רַבִּי רֵאשִׁי תְבוֹת רֵאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, רַבִּי רֵאשִׁי תְבוֹת רִשְׁעִים בְּחֹשֶׁךְ יִדְמוּ, כִּי כִי שְׂזוּכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבִּי אֲמַתִּי, זוּכָה שְׂרָאשׁוֹ וּפְנִימִיּוּתוֹ מִתְנַשֵּׂא בְּעֵלְוֵי גָדוֹל, וְכַמוֹ שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת ל): "כִּי תִשָּׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". כִּי זוּהֵי עֲבוֹדַת הַצַּדִּיק הָאֲמַתִּי, שֵׁישׁ בּוֹ נִיצוּץ מִשָּׂה רַבְנּוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שְׁמֵרִים מוֹנִיחֵה אֶת הָרֵאשׁ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וּמִרְאָה לוֹ הַפְּחוֹת שְׁלוֹ, וּמוֹצִיא אוֹתָם מִן חֶפְחֵ אֶל הַפְּעַל, עַד שְׂאוֹר הַצַּדִּיק מֵאִיר עַל פְּנֵיו, וְגַם הוּא מֵאִיר בְּאֹר גָּדוֹל, לֹא כֵן מוֹנְחֵיג וּמִפְרָסִם שֶׁל שְׁקָר, שְׂאֵף עַל פִּי שְׁנֵם הוּא מְכַנֵּה בְּשֵׁם רַבִּי, וְיֵישׁ לוֹ הִרְבֵּה תַלְמִידִים וְאֲנָשִׁים הַרוֹדְפִים אַחֲרָיו, אֲבָל עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (שְׁמוּאֵל א' ב) רִשְׁעִים בְּחֹשֶׁךְ יִדְמוּ, שֶׁהֵם נִשְׁאָרִים בְּחֹשֶׁךְ וּבְטָעוֹת שְׁלָהֶם, וְאִינֵם מְקַבְּלִים אֹר הַפְּנִים כָּלל.

מי שדן את אחרים לפסול ולקבץ חיבה

ורבנו ז"ל אומר (לקישי מוהר"ן חלק א' סימן סא), שנה היה דואג האדומי, שעלו נאמר (שמואל א' כא, ח): "וישם איש מעבדי שאול נעצר לפני ה' ושמו דואג" וגו'. ופרש רש"י: "עוצר עצמו לעסק בתורה". כי למודו היה מעצירות, הינו ממוטרות, ועשנים סרוחים היו עולים אל מהו ומערבבים ומבלבלים דעתו, ועל פן היה דן שאין דוד ראוי לבא בקהל, כי תקף ומיד שרב ומנהיג פוסק ואומר על אחד שהוא פסול ואינו ראוי לבא בקהל – זהו סימן שהוא בעצמו פסול, ואינו ראוי להיות מנהיג כלל. כי מנהיג אמתי מקרב כל אחד ואחד, ומוצא בו נקודות טובות, עד שמעלה אותו מכף חוב לקבץ זכות (לקישי מוהר"ן חלק א' סימן רפב).

החלוק שבין תלמידי חצדיק לבין אחרים

אבל לא כן רבי ומפרסם של שקר, פוסל אנשים ומגרש אותם מן הקדשה, ועל פן יכולים תמיד להכיר תלמידים של רבי ומנהיג אמתי, כי דבורים של אמונה ויראת שמים שגורים על פיהם, והם מקרבים כל נשמות ישראל באחת ודורשים טובתם, וכן תמיד

אוחזים ספר של תורה בידיהם, ועסוקים באיזה למוז, כגון משניות ונמרא וכיזא בהם, ואור פני רבם מאיר בהם ממש, ואשרי הזוכה להתקרב אליהם, כי גם עליו יהיה נשפע מאור הרב והצדיק האמת, ויזכה לכל טוב ואמתו ונצחיו בזה ובכא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

כל המלמד את בן חברו כאלו ילדו:

וקשר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (במדבר ג) ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני, ופרש רש"י: ואלה תולדות אהרן ומשה, ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה, מלמד, שכל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו, ביום דבר ה' את משה – נעשו אלו התולדות שלו, שלמדן מה שלמד מפי הנבוכה; עין שם. ויש להבין, מהו ענין זה "שמעלה עליו הכתוב כאלו ילדו", שנראה שיש בזה מעלה וחשיבות מיוחדת שנחשב "כאלו ילדו", יותר ממה שמלמדו תורה ונעשה רבו לבד, וגם במה מתנלה ונכרת המעלה הזאת של "כאלו ילדו"?

באור הדין על פי רבנו במה שאמרו: כאלו ילדו; והנה על פי דברי רבנו ז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי תלמוד תורה מפי צדיק אמת, מקבל אור פניו ממש, עד שמתראות פני הרב בתוך התלמיד ממש, ואם כן נחשב כאלו ילדו ממש, כי נותן בו קלסתר פניו, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים (עדות ב'): 'האב זוכה לבן בנתיב ובכח' וגו'. ואם כן, באור פני התלמיד נתגלה ונפר "כאלו ילדו" רבו, כי יש לו קלסתר פניו ממש.

הקדוש ברוך הוא צר קלסתר פניו של יצחק באברהם וכמו שכתוב אצל אברהם ויצחק (בראשית כה): 'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק'. ופרש רש"י, לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקדוש ברוך הוא, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, עין שם. כי מלבד שהיה יצחק בנו של אברהם במציאות ממש, היה גם תלמידו, ועל כן היה קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם בין בגשמיות ובין ברוחניות, וכזה נסתרו דברי ליצני

הדור, והפירו בלם שהוא "יצחק בן אברהם" בכל הבחינות, כי ליצני הדור הם המפרסמים של שקר שלמודם ממוותרות, והם דנו שאין יצחק בנו אמתי של אברהם, ואינו ראוי לבא בקהל, כמו דואג האדומי שדן שדוד המלך אינו ראוי לבא בקהל, אבל הקדוש ברוך הוא צר קלסתר פניו של יצחק כמו אברהם אביו ורבו, ואז העידו בלם שהוא בן אברהם.

אור פני הצדיקים מאיר על המקרבים אליהם

וכן הוא אצל הצדיקים האמתיים שבכל דור ודור, שאור פניהם הגנוז בתוך ספריהם, והמאיר על פני תלמידיהם, מעידים על עצם מעלתם, וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצב) שפניו שכלו ונשמטו של הצדיק גנוז בתוך ספריו, וכן יכולים להבין מעלת הצדיק על ידי אנשיו המקרבים אליו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קמ). כי על ידי אור השכינה המאיר בספריהם ועל פני תלמידיהם, מכירים בלם את עצם מעלתם.

והשם יתברך יזכנו להיות מקרבים לצדיקים אמתיים, ולהמשיך על עצמנו אור קדשותם, עדי נזכה לעלות ולהקלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

מאמר

תנו עז לאלקים

סעודה שלישית פרשת במדבר ח'תש"ע

בסעודה שלישית, סעודת רעוא דרעיון, דבר מוהר"א ש נ"י דבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רבנו ז"ל בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קמז, המדבר משפלת התורה על ידי עזות דקדושה, עין שם.

הנחיצות לעזות דקדושה לכל הוא בשערי התורה

פתח ואמר מוהר"א ש נ"י, רבנו ז"ל אומר, בשם שמי שהוא עזות פנים אין לו חלק בתורה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (תנינו יד): 'דבר צנה לאלקה דור, שפקש תקדוש ברוך הוא לתן התורה לאלקה דורות, ראה שאין העולם מתקנים ונתנה לעשרים וששה דורות, ועמד ושתלן וכו', והן הן עזי פנים שפדור. נמצא שהעזי פנים אינם בכלל קבלת התורה, כי הם ממתתקע"ד דורות שלא היו ראויים לקבל התורה. וכן אמרו רבותינו, זכרונם לברכה (גדרים ב): 'מי שישיש בו עזות בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר

סיני, נמצא שהעזות פנים אין לו חלק בתורה. כמו כן, מי שהוא איש שפל ונבזה ואין בו שום עזות דקדשה, אין לו גם כן חלק בתורה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ביצה כה ע"ב): 'מפני מה נתנה תורה לישראל מפני שהן עזין'. פי צריך שיהיה בו עזות דקדשה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (אבות פ"ק ה): 'הוי עז בנמר'. ועל ידי עזות דקדשה שיש בו, הוא מקבל עזות דקדשה מהשם יתברך, והוא בחינת (תהלים סח): "תנו עז לאלקים, אל ישראל הוא נותן עז ותעצמות לעם", 'תנו עז לאלקים, זה בחינת אתערותא דלתתא, שעל ידי זה שיש לנו עזות דקדשה לעמוד בנגד כל הקמים עלינו למנוע אותנו מעבודתנו, חס ושלום, ואנו מתגברין בעזות גדול בנגדם, שזהו עזות דקדשה, על ידי זה אנו נותנין בביכול עז וכח למעלה, בבחינת "תנו עז לאלקים". ועל ידי זה נתעורר למעלה בחינת עזות דקדשה, ונשפע עלינו, בבחינת "אל ישראל הוא נותן עז ותעצמות לעם", שהשם יתברך משפיע עלינו עזות דקדשה, ונותן לנו עז ותעצמות, לעמוד בנגד העזות דסבאי אחרא של כל העין פנים שפדור, שאי אפשר לעמוד בנגדם, פי אם על ידי עזות דקדשה. פי בשאין לו עזות דקדשה, בודאי יבטלו אותו המונעים מתורתו ועבודתו, פי אין לאדם חלק בתורה בשאין לו עזות דקדשה; עד כאן לשון רבנו ז"ל.

לעזות יש כח עצום הן מצד הקדושה והן להפך

והסביר מוהר"א ש נ"י, כי הנה רבנו ז"ל מנגלה בתורה זו, את עצם פח מדת העזות, הן מצד הקדושה והן מצד הפמאחה, חם ושלום, ואיך על ידי עזות דקדושה זוכים לקבל את התורה, ועל ידי עזות דסמרא אחרא אין לאדם חלק בתורה, כי בודאי מדת העזות כשהיא לעצמה היא מדה גרועה מאד, והיא סימן של עברה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תענית ז' ע"ב): 'כל אדם שיש לו עזות פנים בידוע שנכשל בעברה, ובאשת איש, עין שם. כי לא יתכן שאדם יעזי פניו נגד יראים וכשרים שבודור, אלא אם כן עבר עברה גדולה, ושקוע בתאות גאוף, רחמנא ליצלו, ועל כן אמרו חכמינו הקדושים (אבות ה) עז פנים לגיהנם. והפריש, שיש לעז פנים, גיהנום כן בזה העולם, וכמו שאומר רבנו ז"ל (קופי מוהר"ן חלק א' סימן כב), שיהנו עזן והגיהנום הם בזה העולם ממש, ומי שדבוק בהשם יתברך ובצדיקים האמתיים, ויש לו בשת פנים, אזי חי חי עזן בזה העולם, ומרגיש כל תענוגי עולם הבא בחיים חיותו בעולם הזה. אבל מי שהוא עז פנים, ומעז פניו נגד יראים וכשרים שבודור, מסתובב בתוך הגיהנום ממש, וכל חייו מר ומרורים מאד, רחמנא ליצלו,

ועל כן אין לו חלק בתורה, פי עזותו אינה מניחה אותו להכניע עצמו לפני צדיקי אמת שבדור המוסרים לנו את התורה.

מי שאין לו בשרת פנים – בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני ולכן אמרו חכמינו הקדושים (גדרים כ' ע"א): 'מי שאין לו בשרת פנים – בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני. פי אי אפשר לקבל התורה בשיש בו עזות, ואדם צריך לעבד הרבה לעקר מעצמו מדת העזות דסמרא אחרא, ועליו להתפלל הרבה אל הקדוש ברוך הוא שיזכה לנקות עצמו ממדה רעה זאת, ועל ידי זה יהיה לו חלק בתורה באמת.

אדם מכרח להתלבש בעזות דקדשה

והנה מנגלה רבנו ז"ל בתורה זו גלוי נורא מאד, שפשם שאי אפשר לקבל את התורה בשיש בו עזות דסמרא אחרא, כמו כן אי אפשר לקבל את התורה בשיש בו עזות דקדשה, פי בשיש רוצה ללמד תורה ולעסוק בעבודת השם יתברך, למען תבחרה והנפיו, מן השמים מספבים עמו, שקמים עליו כל מיני ליצנים ומתנגדים של הסמרא אחרא למנוע אותו מעבודתו, ואם לא תהיה לו עזות דקדשה, ויכניע עצמו לפניהם, אזי יעזוב כל עבודתו, וישאר חסר

וריק מפל וכל, חם ושלום, ולכן אדם מכרח להתלבש בעזות דקדשה,
ולא להתפעל מהם כלל.

מניעת הבושה הרעה היא הקדמה לכל השלחן ערוה

והנה רואים אנחנו שרפנו יעקב בעל הטור ז"ע בתחלת ספר
הלכותיו (ארח היים סימן א'): 'יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל
כנשר' וגו', התחיל בעז כנמר, לפי שהוא כלל גדול בעבודת הבורא
יתברך, לפי שפעמים אדם הפיץ לעשות מצוה, ונמנע מלעשותה
מפני בני אדם שמלעיגים עליו, ועל פן הזהיר שתעזו פניך כנגד
המלעיגין, ואל תמנע מלעשות המצוה, עין שם. ואם הטור התחיל
את ספר ההלכות שלו עם דבר זה, סימן שהוא הקדמה ויסוד לכל
השלחן ערוך כלו – שתהיה לאדם עזות דקדשה, ויהיה עז כנמר לא
לפחד מפני שום בריה שפעולם, כשפא ללמד תורה ולקיים את
המצוות, ועליו לדעת, שאלו בני אדם שקמים עליו למנוע אותו
מעבודתו, הם הם העזי פנים שפדור שאין להם חלק בתורה, ולכן
בטבעם מונעים בני אדם מלעסך בתורה ומלקים את המצוות,
ואסור להתפעל מהם כלל, רק להמשיך בעבודתו ביתר שאת וביתר
עז, ועל ידי זה יתבטלו ויפגעו לגמרי.

בענין רבנו בכרמ צריד להתגבר בעזות דקדשה

ובכרמ בחדרו של רבנו ז"ל, ובקיום עצותיו הקדושות, צריכים עזות דקדשה ביותר לא להתפעל מכל הליצנים והמתנגדים הרוצים למנוע אותו מהם, פי מחמת שרבנו ז"ל מנלה שרשי התורה, ואיך לזכות ללמד תורה לשמה באמת, לכן קמים כנגדו וכנגד אנשיו, כל מיני עזי פנים של הסמרא אחרא כדי למנוע בני אדם מלהתקרב אליהם, ואין עצה אחרת רק להתלבש בעזות דקדשה, ולהתגבר בגבורה גדולה לקים עצות רבנו ז"ל.

התחזקות בענין סדר דרך הלמוד של רבנו

ובכרמ בענין סדר דרך הלמוד שגלה רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן עו), לקבע שעורים בסדרן בכל מקומות התורה, ולעבר ולמיל בכל חלקי התורה פעם אחר פעם, ואין צריכים רק אמירה בעלמא, לומר התברים בסדרן, ומפילא יבין, עין שם בדבריו הקדושים. והיא עצה נוראה ונפלאה להגיע אל התמדת התורה באמת, הינו לקבע לעצמו שעורין בסדרן בכל מקומות התורה, מקרא, משנה, גמרא, מדרש, זחר, תקונים, רמב"ם, טור, ושלחן ערוך, וכל כזה שלבו חפין,

ואז במשך הזמן יזכה למייל בכל התורה בלה, ולהיות בקי בכל חדרי התורה, אבל על דבר זה קמים כל מיני עזי פנים וליצנים שבדור, ואומרים שאין זה נקרא למוד, רק צריכים ללמוד כל דבר בעיון רב, ולעמוד הרבה זמן על כל פרט עד שיבינו, ועל ידי זה מונעים בחורים ואברכים צעירים מלגרום המון פרקים משניות, ודפים גמרא בסדרן, וגורמים להם לפול בדפאון ובעצבות ובעברות המורות רחמנא ליצלן.

ולכן צריכים להתגבר בעזות הקדשה פנגדו, ולעשות דיקא הפך דעתם, וכנגד כל מה שמתלוצצים, וגרם עוד פרק משניות ועוד דף גמרא, ועל ידי זה יתבטלו לגמרי, ויזכה ללמוד תורה הרבה.

כבוד אב ואם – מצוה המורה שבחמורות!

אבל יש גם לדעת, שמה שזנוגע למצות כבוד אב ואם, יעשה כל מה שביכולתו למנוע צער ועגמת נפש מאביו ואמו, ואם אביו ואמו רוצים למנוע אותו מלקיים עצות רבנו ז"ל, יעשה תחבולות בהקמה ובערמה להסתיר מעשיו כדי שלא ידעו מהם, כי חכמינו הקדושים ז"ל בפדרש (דברים רבא ג, ב; ובתנחומא עקב ב), מכנים את מצות כבוד אב ואם "חמורה שבחמורות", ולכן כדאי להסתיר מעשיו כל מה

דְּאִפְשָׁר, וְלִמְנַע מִהֵם צַעַר וְעִנְיַת נַפְשׁוֹ, אֲבָל בְּמַה שְּׁנוֹגַע לְסִתָּם בְּנֵי
אָדָם, יִתְגַּבֵּר בְּעִזּוֹת דְּקִדְשָׁה גְדוֹלָה מְאֹד, וְלֹא יִתְפַּעַל מִהֵם כְּלָל.

וְהַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ יִזְכְּנוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת הַבָּא עֲלֵינוּ
לְטוֹבָה בְּאַהֲבָה גְדוֹלָה, וְנִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ כָּל הַבְּרָכוֹת הַבָּאוֹת
בְּיַחַד עִם הַתּוֹרָה, עַדִּי נִזְכֶּה לְרִאוֹת בְּבִיאת מוֹשִׁיחַ צְדִקְנוּ וּבְבִנְיַן
בֵּית מִקְדָּשֵׁינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן.

